

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO w Szkole Podstawowej nr 35 im. Ks. Franciszka Blachnickiego w Rybniku

Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego stanowi integralną część działań wychowawczo-profilaktycznych Szkoły Podstawowej nr 35 im. Ks. Franciszka Blachnickiego w Rybniku, mających na celu wspieranie uczniów w odkrywaniu ich predyspozycji, zainteresowań oraz możliwości edukacyjno-zawodowych.

Jego głównym zadaniem jest przygotowanie dzieci do świadomego i odpowiedzialnego podejmowania decyzji dotyczących dalszej ścieżki edukacyjnej, a w przyszłości – zawodowej.

System ten uwzględnia specyfikę rozwojową uczniów szkoły podstawowej, w tym dzieci uczęszczające do klas integracyjnych oraz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Działania doradcze są dostosowane do indywidualnych możliwości i potrzeb każdego dziecka, z uwzględnieniem ich potencjału, barier oraz środowiska rodzinnego i szkolnego.

Cele ogólne Wewnętrzny Systemu Doradztwa Zawodowego:

- wspieranie uczniów w poznawaniu siebie – swoich mocnych stron, zainteresowań, wartości i predyspozycji,
- rozwijanie kompetencji społecznych i komunikacyjnych niezbędnych w życiu zawodowym,
- kształtowanie pozytywnego obrazu pracy i różnych zawodów,
- przygotowanie uczniów do podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych,
- zapewnienie wsparcia uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w procesie planowania przyszłości zawodowej,

- współpraca z rodzicami, nauczycielami oraz specjalistami w celu stworzenia spójnego systemu wsparcia.

Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego w naszej szkole opiera się na zasadach dostępności, równości szans oraz indywidualizacji działań. Szczególną uwagę poświęca się uczniom wymagającym dodatkowego wsparcia, tak aby każdy z nich miał możliwość pełnego uczestnictwa w procesie doradczym i rozwoju osobistego.

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. 2016 poz. 1043 t.j.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 roku w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2019 poz. 325)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. 2017, poz. 1309)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017, poz. 1798)
- Statut Szkoły Podstawowej nr 35 im. Ks. Franciszka Blachnickiego w Rybniku

Osoby odpowiedzialne za realizację WSDZ

- Ewa Tyl-Korzeniewska – koordynator, doradca zawodowy, dyrektor szkoły
- Agnieszka Buśko – pedagog szkolny, pedagog specjalny
- Beata Szczerbowska – pedagog szkolny
- nauczyciele i wychowawcy klas

TREŚCI PROGRAMOWE

– określone szczegółowo w załącznikach 1-3 do Rozporządzenia MEN z dnia 12.02.2019r. (poz. 325) oraz w Szkolnym Programie Doradztwa Zawodowego

Klasy I–III i oddziały przedszkolne – preorientacja zawodowa

1. **Poznanie siebie** – rozpoznawanie zainteresowań, mocnych stron, prezentowanie siebie.
2. **Świat zawodów i rynek pracy** – poznawanie zawodów poprzez zabawę, rozmowy, obserwacje.
3. **Uczenie się przez całe życie** – rozumienie potrzeby nauki, korzystanie ze źródeł wiedzy.
4. **Planowanie rozwoju** – wyrażanie marzeń zawodowych, podejmowanie decyzji w grupie.

Klasy IV–VI – orientacja zawodowa

1. **Poznanie siebie** – określanie kompetencji, mocnych stron, prezentacja zainteresowań.
2. **Świat zawodów** – poznawanie grup zawodowych, znaczenia pracy, roli pieniądza.
3. **Uczenie się** – rozwijanie umiejętności samodzielnego uczenia się.
4. **Planowanie rozwoju** – formułowanie planów edukacyjnych, podejmowanie decyzji.

Klasy VII–VIII

1. **Poznanie siebie** – analiza zasobów, ograniczeń, wartości, aspiracji.
2. **Świat zawodów** – analiza zawodów, rynku pracy, autoprezentacja.
3. **Uczenie się** – analiza ofert szkół, systemu edukacji, znaczenia uczenia się przez całe życie.
4. **Planowanie rozwoju** – wybór ścieżki edukacyjno-zawodowej, planowanie działań, korzystanie ze wsparcia.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. **Rozwijanie samoświadomości uczniów** – pomoc w identyfikacji zainteresowań, uzdolnień i wartości.
2. **Kształtowanie pozytywnego stosunku do pracy i edukacji** – budowanie motywacji do nauki i rozwoju.
3. **Zapoznanie z różnorodnością zawodów** – ukazanie świata pracy jako przestrzeni możliwości.
4. **Wspieranie uczniów w planowaniu przyszłości** – rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji.
5. **Uwzględnienie potrzeb uczniów ze SPE** – dostosowanie metod i form pracy do indywidualnych możliwości.
6. **Współpraca z rodzicami i środowiskiem lokalnym** – angażowanie rodziców i instytucji w proces doradczy.
7. **Tworzenie warunków do integracji społecznej** – wspieranie uczniów w budowaniu relacji i pracy zespołowej.

DIAGNOZA POTRZEB

Diagnoza potrzeb uczniów

Celem diagnozy uczniów jest poznanie ich zainteresowań, predyspozycji, oczekiwań oraz trudności związanych z planowaniem przyszłości edukacyjno-zawodowej.

Metod – do wykorzystania według potrzeb

1. **Ankiety i kwestionariusze**
 - dostosowane do wieku i możliwości poznawczych uczniów, w tym uczniów ze SPE,
 - przykładowe tematy: „Kim chcę zostać?”, „Moje zainteresowania”, „Co lubię robić?”.
2. **Rozmowy indywidualne**
 - prowadzone przez wychowawcę, pedagoga, psychologa lub doradcę zawodowego,

- szczególnie ważne dla uczniów z trudnościami komunikacyjnymi lub emocjonalnymi.

3. Obserwacja uczniów

- w trakcie zajęć lekcyjnych, pozalekcyjnych, warsztatów,
- analiza aktywności, zaangażowania, preferowanych form pracy.

4. Zadania diagnostyczne i ćwiczenia tematyczne

- np. testy zainteresowań, gry edukacyjne, mapy myśli,
- wykorzystywane w klasach IV–VIII.

Diagnoza potrzeb nauczycieli

Celem diagnozy nauczycieli jest określenie ich oczekiwań wobec systemu doradztwa, poziomu wiedzy w zakresie doradztwa zawodowego oraz gotowości do współpracy.

Metody – do wykorzystania według potrzeb

1. Ankiety online lub papierowe

- pytania dotyczące potrzeb szkoleniowych, oczekiwań wobec doradcy zawodowego, propozycji działań.

2. Spotkania zespołów nauczycielskich

- dyskusje na temat roli doradztwa zawodowego w pracy wychowawczej,
- identyfikacja obszarów wymagających wsparcia.

3. Wywiady indywidualne lub grupowe

- prowadzone przez koordynatora doradztwa lub pedagoga szkolnego,
- pomocne w diagnozie potrzeb w klasach integracyjnych.

Diagnoza potrzeb rodziców

Celem diagnozy rodziców jest poznanie ich oczekiwań wobec doradztwa zawodowego, poziomu zaangażowania oraz potrzeb informacyjnych dotyczących dalszej edukacji dziecka.

Metody – do wykorzystania według potrzeb

1. Ankiety dla rodziców

- pytania o znajomość zainteresowań dziecka, oczekiwania wobec jego przyszłości, poziom wiedzy o systemie edukacji.

2. Spotkania informacyjne i konsultacje indywidualne

- organizowane w ramach zebrań klasowych lub dni otwartych,
- możliwość rozmowy z doradcą zawodowym, pedagogiem, psychologiem.

3. Skrzynka pytań i sugestii

- fizyczna lub elektroniczna forma zbierania opinii i potrzeb rodziców,
- umożliwia anonimowe zgłaszanie tematów do omówienia.

PROPOZYCJE DZIAŁAŃ DLA UCZNIÓW

Formy pracy w ramach doradztwa zawodowego:

1. Zajęcia edukacyjne z zakresu doradztwa zawodowego

- realizowane w ramach godzin wychowawczych, zajęć z pedagogiem, psychologiem lub doradcą zawodowym,
- dostosowane do wieku i możliwości uczniów, w tym dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

2. Warsztaty tematyczne

- np. „Poznaję zawody”, „Moje mocne strony”, „Świat pracy wokół nas”,
- prowadzone z wykorzystaniem aktywizujących metod pracy (mapy myśli, burza mózgów, gry dydaktyczne).

3. Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów

- zapraszanie rodziców, lokalnych przedsiębiorców, przedstawicieli służb publicznych,
- organizacja „Dnia Zawodów” lub „Tygodnia Kariery”.

4. Wycieczki edukacyjne

- wizyty w zakładach pracy, instytucjach publicznych, szkołach branżowych i technicznych,
- dostosowane do możliwości uczniów z niepełnosprawnościami.

5. Indywidualne konsultacje z doradcą zawodowym, pedagogiem lub psychologiem

- szczególnie dla uczniów z trudnościami w podejmowaniu decyzji edukacyjnych,
- wsparcie dla rodziców w zakresie planowania dalszej ścieżki edukacyjnej dziecka.

6. Materiały informacyjne i edukacyjne

- broszury, plakaty, prezentacje multimedialne, gry planszowe i komputerowe o tematyce zawodowej,
- dostępne również w wersji dostosowanej do potrzeb uczniów ze SPE.

W szkole realizowany jest **Szkolny Program Realizacji Doradztwa Zawodowego**, który jest opracowywany i realizowany co roku, w oparciu o aktualne potrzeby uczniów, nauczycieli, rodziców i rynku pracy.

PROPOZYCJE DZIAŁAŃ DLA NAUCZYCIELI I RODZICÓW

Dla nauczycieli

1. Szkolenia i warsztaty z zakresu doradztwa zawodowego

- o tematy: rozwijanie kompetencji doradczych, praca z uczniami ze SPE, metody diagnozy zainteresowań,
- o prowadzone przez doradców zawodowych, psychologów lub zewnętrznych ekspertów.

2. Materiały dydaktyczne i scenariusze zajęć

- o gotowe narzędzia do prowadzenia zajęć o zawodach, zainteresowaniach, kompetencjach miękkich,
- o dostosowane do różnych etapów edukacyjnych i potrzeb uczniów.

3. Współpraca w ramach zespołów wychowawczych

- o wspólne planowanie działań doradczych w klasach,
- o wymiana doświadczeń i dobrych praktyk.

4. Konsultacje z doradcą zawodowym lub pedagogiem

- o pomoc w rozpoznawaniu potrzeb uczniów,
- o wsparcie w pracy z uczniami mającymi trudności w podejmowaniu decyzji edukacyjnych.

5. Udział w ewaluacji działań doradczych

- o zgłaszanie uwag, propozycji, opinii na temat realizowanych działań,
- o aktywne uczestnictwo w doskonaleniu systemu.

Dla rodziców

1. Spotkania informacyjne i warsztaty dla rodziców

- o tematy: jak wspierać dziecko w wyborze ścieżki edukacyjnej, rola zainteresowań w rozwoju zawodowym,

- prowadzone przez specjalistów, z możliwością zadawania pytań i konsultacji.

2. Indywidualne konsultacje z doradcą zawodowym

- pomoc w zrozumieniu możliwości edukacyjnych dziecka,
- wsparcie w planowaniu dalszej edukacji, szczególnie dla rodziców dzieci ze SPE.

3. Materiały informacyjne

- broszury, poradniki, prezentacje na temat zawodów, szkół ponadpodstawowych, kompetencji przyszłości,
- dostępne w wersji papierowej i elektronicznej.

4. Zaangażowanie w działania szkoły

- udział w „Dniu Zawodów” – prezentacja własnych zawodów i doświadczeń,
- współorganizacja wycieczek edukacyjnych, spotkań z przedstawicielami różnych profesji.

5. Skrzynka pytań i sugestii

- możliwość zgłaszania tematów, które rodzice chcieliby poruszyć w ramach doradztwa zawodowego,
- aktywne współtworzenie programu działań.

EWALUACJA SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Ewaluacja to proces systematycznego zbierania, analizowania i interpretowania informacji na temat skuteczności działań doradczych realizowanych w szkole. Jej celem jest ocena jakości, trafności i efektywności podejmowanych działań oraz wskazanie obszarów wymagających poprawy.

Cele ewaluacji:

- ocena realizacji założonych celów doradztwa zawodowego,
- identyfikacja mocnych i słabych stron systemu,

- dostosowanie działań do rzeczywistych potrzeb uczniów, nauczycieli i rodziców,
- planowanie dalszego rozwoju systemu doradztwa w szkole.

Metody ewaluacji – do wykorzystania według potrzeb

1. Ankiety ewaluacyjne

- **dla uczniów** – dotyczące przydatności zajęć, poziomu zainteresowania, zrozumienia treści;
- **dla nauczycieli** – ocena współpracy, trafności działań, propozycje zmian;
- **dla rodziców** – opinie na temat wsparcia dziecka, dostępności informacji, oczekiwań.

2. Rozmowy i wywiady

- indywidualne lub grupowe rozmowy z uczniami, nauczycielami, rodzicami;
- pomocne w pogłębionej analizie opinii i doświadczeń uczestników.

3. Obserwacja zajęć i wydarzeń

- ocena zaangażowania uczniów, atmosfery, sposobu prowadzenia zajęć;
- prowadzona przez koordynatora doradztwa, pedagoga lub dyrektora szkoły.

4. Analiza dokumentacji

- przegląd zapisów z zajęć, frekwencji, opinii z konsultacji;
- ocena zgodności działań z założeniami systemu.

5. Studium przypadku

- szczegółowa analiza wybranych sytuacji uczniów (np. z SPE), którzy skorzystali z doradztwa;
- ocena wpływu działań na ich decyzje edukacyjne.

6. Panel refleksyjny

- spotkanie zespołu ewaluacyjnego (np. nauczycieli, specjalistów, dyrekcji);

- wspólna analiza wyników ewaluacji i planowanie działań naprawczych.

Spis instytucji do współpracy w ramach realizacji działań w zakresie WSDZ:

- RODNiIP „WOM” Rybnik
- Powiatowy Urząd Pracy w Rybniku
- Cech Rzemiosł Różnych w Rybniku
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Rybniku
- Młodzieżowe Biuro Pracy Ochotniczych Hufców Pracy

Opracowanie: Ewa Tyl-Korzeniewska (dyrektor szkoły)